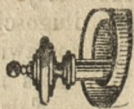


OPIEKUN KATOLICKI

Nr 53.



dawniej „Gazeta Górnoszlaska.”



Rok XIV.

Bytom (Beuthen O.S.) dn. 13 lipca 1887.

„Opiekun Katolicki” wychodzi co środę i sobotę. Przedpłata kwartalna wynosi na pocztach jak i dla miejscowych 1 markę; w Austrii z przesyłką 75 cent.; w Ameryce 1/2 dolara. Listy nadsyłać należy franko pod adresem: Redakcyja lub Ekspedycyja „Opiekuna Katolickiego” w Bytomiu (Beuthen O.S.) Dyngosstrasse 27. Za ogłoszenia płaci się od wiersza petytowego lub zajętego miejsca 20 fen.

Ogłoszenia przyjmuje Ekspedycyja w miejscu, jako też i w Wroclawiu Rudolf Mosse oraz Haaseenstein & Vogler w Berlinie i Hamburgu. — W Warszawie Rajchman i Frendler, ulica Senatorska Nr. 18. — W Frankfurcie n. M. Daube & Co. — W Paryżu i na całą Francyę A. Sławiński Paris, Rue Véseléy Nr. 3. Rękopisma nadesłane Redakcyi nie zwracają się, lecz bywają niszczone.

Mozna jeszcze zapisywać sobie na pocztach i w agencjach naszych

„Opiekuna Katolickiego”

który na kwartał kosztuje

tylko 1 markę.

Bytom dn. 12 lipca.

Gazety niemieckie dziwią się nadzwyczaj, że Polacy galicyjscy z takim uniesieniem przyjmowali austriackiego następcy tronu, arcyksięcia Rudolfa i na każdym kroku okazywali mu głęboką cześć, zbliżając się prawie do uwielbienia.

Nie pojmują one widocznie rzeczy najprostszej w świecie, że Polacy w ogóle, jak umieją czuć krzywdę, jeśli im się jaka wyrządza, lubo żal swój głęboko zatajają w sercu, tak samo potrafią być wdzięczni za każdy objaw życzliwości, dochodzący do nich z kół rządowych.

Polacy galicyjscy z wdzięcznością uznają, że ściślejsza ich ojczyzna pod berłem austriackim cieszy się poszanowaniem swej narodowości, że język polski nie jest wypierany ani ze szkoły, ani ze sądownictwa, a nawet władze krajowe między sobą mogą posługiwać się ojczystym swym językiem, słowem, że rząd austriacki z polskimi poddanymi obchodzi się prawdziwie po ojcowsku, nie żądając od nich, aby koniecznie przekabacili się na Niemców.

Powieść górnicza.

II.

(Dokończenie.)

Naturalnie ta niespodziana zmiana w stosunkach rodzin Raka uderzała wszystkich ludzi w oczy. Każdemu było wiadomo, że siła chłopaka, zwłaszcza tak siabego jakim był Bruno, nie może być do takowej tak wiele zysku przynoszącej pracy wystarczająca, i każdy się domyślał, że co się tyczy do jego wielkiego zarobku, to jakaś nadzwyczajna siła musi mu być w tem pomocą. Przedewszystkiem zadziwiała to matkę, która od przeszłego czasu, gdy jeszcze jej mąż żył, dobrze wiedziała ile robotnik potrafi zarobić. Dla tego często pytała się syna, czy nie ma związku ze złym duchem, i prosiła go nawet, by się przed nią z tem nie tajił, a jeżeli tak jest, żeby tego zaniechał i na zbawienie swej duszy pamiętał póki mu czas służy. Lecz Bruno każdy raz przysięgał jej na wszystko, co święte, że on nie stoi w związku ze złym duchem.

I miał w tem słusność, bo skarbnik podług tego, jakim się dotąd okazywał, nie był złym duchem, lecz raczej dobrym, ludziom dobrodziejstwa wyświadczającym, który z własnego popędu wszędzie, gdzie rzeczywiście bieda panuje, pragnie jej zaradzić,

To też nic dziwnego, że Polacy galicyjscy w odwiedzinach arcyksięcia Rudolfa widząc nowy dowód życzliwości domu panującego, okazali mu swą wdzięczność i przywiązanie, jak tylko mogli najlepiej, tak samo jak przed kilku laty cesarzowi Franciszkowi.

Mlecz

jako środek przeciw wzdęciu bydła.

Nie ma prawie jednej wsi takiej, w którejby rok rocznie nie zdarzył się wypadek wzdęcia się bydła przez łakome nażarcie się zielonego koniczu lub pszczoneku. Ludzie na wsi, nie tylko że nie wiedzą, jak i czem bydło w takim wypadku ratować, ale zwykle zadają bydłowi niepotrzebnych boleści, wrzynając mu z oka pszkudnika, przyczem bydle zwykle marnie ginie, chociaż go można było uratować. Jeżeli więc w przyszłości, niechcecie opłakiwać utraty często jedynego bydła, które posiadacie, upatrujcie zawczasu, gdzie rośnie mlecz, abyście go w potrzebie zaraz znaleźć mogli, a jeszcze lepiej zrobicie, jeżeli uzbieracie z mleczu nasienia, i w ogródku koło domu zasiejecie, abyście go w potrzebie mieli zaraz pod ręką. Mlecz, którym macie ratować wzdęte rośnie koło starych domów, murów, plotów, i na odległych miejscach, jest zresztą każdemu znane ziele.

Gdy wzdęcie napadnie bydło, trzeba prędko urwać tyle zielonego mleczu, aby z tego zrobić kulę wielkości kurzego jajka. Potem musi jeden silny człowiek otworzyć bydłowi pysk, a drugi musi tę kulę włożyć bydłowi w gardło, tak aby ją ono połknęło. Gdy bydło kulę połknęło, muszą ci sami ludzie lub inni, wzdęte boki bydła tak długo silnie nacierać, aż bydło zacznie wiatry puszczać, poczem zaraz następuje wypróżnienie i bydło jest uratowane. Środek ten ratowania wzdętego bydła jest już od wielu lat,

Bruno stał się cichym i towarzystwa unikającym, szczególnie z takowemi ludźmi, którzy niewiernem i zazdrośnym okiem na niego patrzeli, a łączył się tylko z kilku takimi, którzy szczerze i otwarcie z nim rozmawiali.

Tak upłynęło znów kilka lat. Bruno wyrosł na okazałego i silnego młodzieńca, a jego dwie starsze siostry na łube i kwitnące panny, które nie tylko uwagę robotników na siebie zwracały, lecz też i dla synów bogatego chlebobdawcy przedmiotem podziwienia się stały. Często, gdy owi młodzi panowie obok chaty Raka przechodzili, można było ich widzieć zatrzymujących się przy oknie, i żądających od sióstr Bruna szklankę świeżej wody, potem i dłuższą rozmowę z niemi prowadzących. Tak samo gdy dziewczyny były w polu pracą zajęte udawali się, biorąc strzelbę ze sobą na polowanie, a zawsze niby „przypadkowo” przychodzili i na pole Raka. Cóż by to przy tem zadziwiającego, że przy zwyczajnem pozdrowieniu „Szczęść Boże”, wyrażali pochwały i t. p. nad pilnością pracy, aby chociaż tylko krótką chwilę w ich przytomności się zatrzymać.

Lecz plotki lubiący nieżyczliwy lud wyobrażał tę rzecz inaczej, a z tego niewinnego spotkania się paniczów ze siostrami Bruna, powstała dla ostatniego zguba.

Bruno będąc już dorosłym i posiadając dosyć grosza, odwiedzał też czasem karczmę, aby się zasilić szklanką piwa. Lecz cały rok rado-

a zawsze z niezawodnym skutkiem wypróbowany. Przelijanie bydłęcia przy użyciu mleczu, czyli to trokoarem, czyli co gorsza nożem, jak się to zwykle po wsiach dzieje, jest całkiem niepotrzebna.

Używanie przy wzdęciu kamfny, nie tylko że nie skutkuje, ale na wypadek, gdyby potrzeba było bydłę dorznąć, to mięsa takiego jeść nie można, bo całe przejdzie kamfną. Lepszy środek jest wiaść kwaterkę wódki, wsypać do niej garść wapna nie gaszonego, sproszkowanego, lub garść przesianego popiołu drzewnego i wlać bydłociu w gardło. (X. H. O.)

Jak się zachować należy w czasie burzy z piorunami.

Na polu unikać należy osobno stojących drzew, stogów, zwierząt, także i brzegów wody. W pewnem otoczeniu przedmiotami niskimi nie należy stać, aby nad nie nie być wyższym, gdyż wtedy głowa człowieka najbliższą jest obłoków. Ulicami w czasie bicia piorunów nie należy chodzić pod kamienicami tylko środkiem, a przede wszystkim unikać należy miejsc, gdzie woda z dachów spływa strumieniami. W budynkach nie należy ciałem stanąć, gdzie może być przerwany prąd powietrzny lub elektryczny, np. nie należy stawać na sali, pod pajakiem wiszącym na metalowym łańcuchu. Iskra elektryczna uderzając np. w ten pajak zesuwa się po nim ku dołowi, a potem w prostym kierunku uderza w ziemię. Przy drutach od dzwonek, również stanąć nie należy, tak samo i w kuchni pod kominem, ponieważ sadze są dobrym przewodnikiem elektryczności. Najbezpieczniej jest w środku pokoju lub izby. Należy unikać bliskości pieca, lustra, fortepianu, żelaznych prętów firankowych. W sklepach zawsze bezpieczniej, niż na górnych piętrach. Okien koniecznie zamykać nie należy, byle nie było silnego przewiewu. W czasie tym przede wszystkim należy zgasić ogień na

wał się na dzień Barbarki (to jest dzień święty, który na Śląsku i w całej Austrii na cześć patronki górnictwa i obecnie jeszcze od górników bywa uroczyście obchodzony.)

W ów dzień i we wiosce Bruna panowała radość i uciecha. Do południa udali się wszyscy górnicy, ze stegarami na czele, w pięknych odświętnych ubiorach górnicznych, do kościoła, aby tam Bogu złożyć dzięki; a po południu aż do późnej nocy odbyła się wielka zabawa, na rachunek chlebobdawcy. Obszerna sala była już przedtem do tego stósownie przyrządzona i przyozdobiona. Podczas gdy tutaj młodzież bawiła się różnym tańcem, to w pobocznym pokoju siedzieli sobie starzy i tacy, którzy już byli tańcem zmęczeni i którzy udziału w nim brać nie chcieli, przy wesolem zapijaniu piwa i wzajemnej rozmowie. Do ostatnich należał też Bruno, siedząc obok swych kolegów przy długim stole. Wnet przyłączyli się do nich jeszcze inni, nawet tacy, którzy już za głęboko do szklanki zajrzeli. Takim był szczególnie Wawrzyn, kolega Bruna, który napróżno dotąd usiłował otrzymać jedną z sióstr jego, a sądząc że Bruno jest mu w tem przeszkodą, miał ku niemu cichą lecz wielką zawziętość. Było to dzisiaj można dostrzedz na jego iskrzących się gniewem oczach i na całym usposobieniu, że coś złego zamierzał, a na co też nie dał długo czekać.

„No, kochany kolego”, rzekł Wawrzyn do

ognisku, albowiem dym ciepły jest bardzo dobrym przewodnikiem elektryczności i często pioruny ściga. Przedmiotów z metalu nie należy nigdy mieć przy sobie, — chociaż schowane w odzieży, ciągną one iskrę elektryczną do siebie.

Piorunochrony na budynkach ochraniają te budynki na mniej więcej 100 kroków naokół, należy wszakże te piorunochrony od czasu do czasu zrowidować, czy gdzie się nie uszkodziły i czy prąd elektryczny nie dozna przerwy, w takim bowiem razie piorun wyrządzi szkodę, mimo, że piorunochron na dachu przytwierdzony. Włkp.

Wielkie nieszczęście w Szwajcaryi.

Donoszą o dziwnym i równocześnie straszonym zjawisku: w mieście Zug nad jeziorem Vierwaldstaeder we wtorek zapadło się niespodzianie 17 domów w jezioro. Z osób które z domami do jeziora wpadły, wydobyto jeszcze 20 żywych i 17 trupów. Dalsze 30 domów w ulicy nadbrzeżnej, grozi zapadnięciem; wszystkie domy nadbrzeżne i gmach rządowy opuszczone są przez mieszkańców.

Według dalszych wiadomości miało zginąć przy zapadnięciu się domów w Zug przeszło 100 osób. W nocy z 6 na 7 br. zapadło się jeszcze więcej domów; dotychczas zapadło przeszło 30 domów. Podług zdania ekspertów spodziewać się należy dalszego jeszcze zapadania.

Cholera.

Z Tryestu donoszą pod dniem wczorajszym że w Catanii było przedwczoraj 60 wypadków cholery, z których 20 śmiercią się skończyły.

Dziennik urzędowy włoski ogłasza dekret, nakazujący rewizję lekarską dla okrętów przybywających do portów włoskich z Rocella Jonica i z Catanii, gdzie te miejscowości są podejrzane.

Przegląd polityczny.

NIEMCY.

Berlin. Wojna na pióra gazeciarskie między Francją a Niemcami nietylko się nie zmniejsza i nie słabnie, ale przeciwnie z coraz większą toczy się zaciętością, tak iż kto wie, na czem się to skończy.

— Uchwała dotycząca zniesienia zakazu wyprawiania koni z państwa niemieckiego, została natychmiast do Ems do cesarza wysłana, a urzędowe ogłoszenie rozporządzenia cesarskiego nastąpi niebawem.

(Rozporządzeniem cesarskim, datowanym z Ems 8 b. m. zakaz wywozu koni z obrębu cesarstwa niemieckiego został zniesiony.)

— Namiestnik Alzacy i Lotaryngii hr. Hohenlohe wydał rozporządzenie, na mocy którego zaprowadza się w tych okręgach Lotaryngii,

Bruna z otwartą złością, „chcesz nam dzisiaj wyjawiać ów środek, za pomocą którego z biednego i słabego robotnika stałeś się dziś możnym człowiekiem? My wszyscy inni jesteśmy i zostanie my biedakami, pomimo że też ile można usiłujemy zarabiać. Udziel nam też nieco od twego czarodziejstwa środka!“

„Milcz, nie mów tak głupie!“ rzekł jeden z przyjaciół Bruny, „albo czy i ty należysz do owych nędzników, którzy ze zazdrością na mozolnie zarobiony majątek sarkają, a który za niemożliwe uważają, że Bóg rodzinę, którą przedtem nawiedził nieszczęściem, nie może wynagrodzić błogosławieństwem?“

„Ej, co tam błogosławieństwo!“ odparł pijany Wawrzyn, „nie pleć takich bajek! Chętnie chcę wierzyć, że podwiel był słabym chłopcem większą siłą woli do pracy niż my posiadaliśmy, przez co też powoli większych sił ciała nabył, lecz co do jego majątku, to się ta rzecz ma całkiem inaczej. Wszystko, co posiada, nabył nie pocziwami i pogardy godnym sposobem!“

„Dla Boga! milczcie nędzniku!“ zakrzykli przyjaciele Bruny, podczas gdy on drżał od wzruszenia i przytłumionej złości.

„Nie, nie będę milczał!“ zawołał Wawrzyn, „owszem chcę głośno wypowiedzieć: Bruno doszedł do swego majątku przez swe siostry, które wielkie podarunki odbierały, bo cóż to wielkiego dla takich bogatych panów, jacyemi są synowie naszego chlebobdawcy, że wiele rozdają, skoro piękne dziewczynki zobaczą.“

gdzie język urzędowy w sądach był francuzki, od 1 stycznia 1888 na język niemiecki jako język urzędowy w sądach, a od r. 1889 język urzędowy niemiecki w czynnościach notaryalnych.

AUSTRYA.

Straszny wypadek wydarzył się w Jasz-Berény z okazji ćwiczeń wojskowych przy użyciu nabojeów dynamitowych. Porucznik Szekacz, robiąc doświadczenia przed oddziałem pionierów, liczącym 50 żołnierzy, upuścił przypadkowo pałąc się sznur od nabojeów dynamitowych, wskutek czego dwa naboje eksplodowały. Skutkiem eksplozyi zostało kilku oficerów a między innymi także i Szekacz, tudzież 6 pionierów zabitych a reszta pionierów jest ciężko poraniona.

ZIEMIE POLSKIE.

Prawie w przeddzień przyjazdu arcyksięcia Rudolfa do Czerniowic na Bukowinie, nadeszła tam dla rodaków naszych radosna nowina. Oto na skutek starań Czytelni polskiej w Czerniowicach ministerstwo oświecenia w Wiedniu postanowiło zaprowadzić naukę polskiego języka w czerniowieckich seminariach nauczycielskich i w istniejących przy tychże szkołach ćwiczeń.

Na Bukowinie zamieszkuje Polaków wszystkiego 20 tysięcy.

FRANCYA.

Paryż. Minister spraw wewnętrznych w komisji, obradującej nad opodatkowaniem cudzoziemców, oświadczył, że gotów jest niezwłocznie wydać rozporządzenie w celu wypośrodkowania osoby każdego cudzoziemca, żyjącego na ziemi francuzkiej i zarządzić nad nim straż policyjną.

Do takiego rozporządzenia minister mniema się być upoważnionym mocą swego urzędu, ale do nałożenia osobnego podatku na cudzoziemców potrzeba zdaniem jego osobnego prawa.

Komisya, godząc się na to pojmowanie rzeczy ministra, wezwała go, aby nie zwlekał z wydaniem rozporządzenia, o którym właśnie był wspomnian, a komisya przyczyni się, o ile to od niej zależy, do wypracowania odnośnego prawa.

HISZPANIA.

Rozruchy w Walencji powstały wskutek podwyższenia opłaty od przywozu bydła, przez nowe towarzystwo akcyjne, wskutek czego rzeźnicy wzbranieli się przedawać mięso po dotychczasowych cenach, a kilku zupełnie bezrobocie urządziło.

Bandy z czerwonymi chorągiewkami, zaczęły przeciągać przez miasto, grożąc urzędnikom akcyjnym, którzy się chronili ucieczką.

Na jednym z placów przyszło do spotkania między wojskiem i ludem, nikt jednak nie został raniony.

Wojska obsadzili wszędzie ważne punkty miasta. Pomimo wielkiego wzburzenia ludności, spodziewają się opanować spokój.

„Niech ci Pan Bóg odpuści, twe oczernianie!“ rzekł Bruno, usiłując jeszcze swój gniew pohamować! „To są wielkie fałszywe obelgi! Dotąd milczałem o tym jakim sposobem przyszedłem do siły ciała i majątku, będąc związany przysięgą; lecz teraz łamię takową, aby okazać, żeś jest kłamcą!“

Wszystcy obecni którzy podczas tej sprzeczki do stołu się przybliżyli, słuchali ciekawie, gdy Bruno zaczął opowiadać co następuje:

„Zobaczcie że wielką karę za to otrzymam, lecz milej mi najokropniejszą śmierć ponieść, niż pozwolić, żeby moje niewinne siostry były wystawione na pogardę świata, jaką na nie chce ów nędznik sprowadzić. Więc słuchajcie: Stoje w przymierzku ze skarbnikiem. On odebrał odemnie przysięgę, że będę milczał o tem, w jakich stosunkach nawzajem stojemy, a więc teraz, ponieważ przysięgę łamię, ostro mnie ukarze.“

Słyszając to obecni, wielki strach ich ogarnął, a z błędami i bojaźnią zatrwożonemi obliczami spoglądali za natychmiast odchodzącym Brunem.

Nazajutrz, udając się Bruno do pracy, żegnał się z matką i siostrami, które o tem co się w wieczór stało, nie wiedziały, o wiele serdeczniej, jak innym razem, gdy wychodził na szychotę. Po serdecznych objęciach i pocałowaniach opuścił dom ze łzami w oczach.

„Szczęść Boże!“ odpowiedziały mu matka i siostry, patrząc na niego w zdumieniu, albowiem takiego usposobienia jeszcze nigdy u niego nie widziały.

Wiadomości miejscowe i potoczne.

Bytom. Żyto w roku bieżącym wyrosło skutkiem wilgoci dostatecznej do takiej wysokości, jak rzadko. Do jednej z gazet niemieckich przysłano na pokazanie w kopertach listów i w paczkach z rozmaitych stron Niemiec lodygi żyta, między innymi jedną mającą długości 2 metry 46 centimetrów; przysyłający sądził, że go nikt nie przewyższy, tymczasem w kilka dni nadesłano inne długości 2 m. 53 cm., a jeden Meklemburczyk dostawił nawet lodygę 2 m. 70 cm. długą, której kłosa miał 20 cm. długości.

— Fałszywe pieniądze pojawiają się znów dość licznie w obiegu i trzeba być bardzo ostrożnym przy odbieraniu wypłat pieniężnych, żeby nie być narażonym na stratę.

Pięciomarkówki papierowe poznać można tylko po tem, że włókna roślinne nie mieszczą się w samym papierze, jak u prawdziwych, lecz są malowane farbą odpowiedniego koloru.

Dwudziestomarkówki złote doskonale są naśladowane; niosą one znak menniczny D i rok 1879 i rozróżnić je można od prawdziwych po głuchym dźwięku i po tem, że w dotknięciu tłuste.

Dziesięciomarkówki tylko po lżejszej wadze i po nie dość wyraźnym dźwięku poznać można iż są podrobione.

Pięciomarkówki srebrne także w dotknięciu są tłuste i dźwięk mają przytłumiony.

Jednomarkówki poznać najłatwiej, gdyż stępel na nich nie zupełnie jest wyraźny.

Pięćdziesięciofenygowki tak są miękkie, iż z łatwością gną się w palcach.

— (Miechowice. Dnia 3 tego miesiąca został tu zabity pies wściekły, dla tego wyszedł nakaz trzymania psów na łańcuchach przez 3 tygodnie: tu, w Bytomiu, Rokitnicy, Szombierkach, Bobrku, Karfie i M. Dombrówce. Inaczej właściciele popadną karze.

— Lipiny. Przybudowanie tu domu dla chorych, który mają Siostry Boromeuszki, już na ukończeniu i niedługo tymże usługom oddany będzie.

— Ruda. Już od wielu lat tyle tu nie budowano ile tego roku, tak, że cegielnie nie są w stanie dostarczyć potrzebnego materiału. Także i nasz dworzec kolei żelaznej będzie wewnątrz przebudowany i odnowiony.

— Pszczyna. Nasz powiat graniczący z Austryją, ma wiele do znoszenia przez ustawiczne nachodzenie band cygańskich, które schwyte, napowrót bywają odsyłane do granicy. Dziwi nas, że rząd austryacki tymże pozwoli się amykać po lasach, wsiach itp. z czego przecież nie dobrego wynikać nie może, a są oni tylko czystą plagą mieszkańców tamtejszych.

Z Mysłowic donoszą, że pewien tamtejszy posługacz kolejowy, idąc sobie najspokojniej w świecie do służby po tejtu stonie granicy, został aresztowany przez jakiegoś żołdaka nadgranicznego

Bruno szedł do swego przodka, tak samo jego koleczy i hajerzy, a niedługo trwało, to pierwszy wózek napełniony węglem był wysłany.

Lecz jak wielki strach powstał, gdy wózek ze szybu wyciągnięto, w którym zamiast węgla leżało martwe ciało Bruny na dwie poly rozdarte. Zawołany stęgra udał się natychmiast do kopalni, gdzie się pilnie wywiadywał od śleprów i wszystkich, którzy węgle pod szyb wozili, lecz wszyscy mu przysięgali, że w pierwszym wózku tylko węgle się znajdowały, a Bruny dotąd nikt nie widział.

Lecz tém większe zdumienie i strach ogarnął wszystkich, gdy drugi wózek który w obecności stęgra węglem był napełniony, przy wyciągnięciu go na wierzch zamiast węgla mieścił w sobie same kawalki suchego chleba. Tak samo było przy następujących wózkach. (Był to ów chleb, którym się Bruno codziennie ze skarbnikiem dzielił.) W obec takiego wypadku ogarnął górników taki strach, że wszyscy kopalnię opuścili. Tylko Wawrzyn, który też tego rana szedł z innymi do pracy, pozostał w kopalni, i już go więcej nikt nie widział. Wydobywanie węgla w owej kopalni na długie czasy musiało być zaniechane, bo każdy górnik pracować miał strach, na owym przykrém miejscu.

KONIEC.

moskiewskiego, który go odprowadził do sędziego śledczego w Będzinie w Królestwie Polskiem.

Zona aresztowanego, żeby uwolnić co przed siebie, pożyczając sobie 200 marek i zaniósł ją owemu sędziemu jako kaucyjną za wypuszczenie męża na wolność. Sędzia pieniądze wziął i aresztowanego wypuścił z więzienia, ale kaucyjni nie myśleli wcale oddawać, chociaż niewinność owego posługacza kolejowego okazała się już blisko rok temu.

() Gliwice. W zakładzie tutejszym p. Hugo Driesen, w Ameryce aprob. artysty zębów, w pierwszym półroczu otrzymało bezpłatnie kurację zęb i ust około 600 osób biednych, tu i z okolicy. (Zakład ten znajduje się na ulicy dworca kolei żelaznej, jak w ogłoszeniu. Przyp. Red.)

— Dziś, 8 lipca, mieliśmy tu pożar w fabryce szkła p. Scharff'a, która zupełnie zniszczoną została.

— Wielkie Strzelce. U nas już się rozpoczął sprzęt żyta, który będzie bardzo dobry. Tylko sprzęt zasiewów letnich bardzo się opóźnił z powodu tegorocznej zbytnej wilgoci i zimna.

— Oleśno. Do tutejszego seminaryum nauczycielskiego zgłosiło się tylko 19 nowych uczniów, do szkoły przygotowawczej także 19.

— Opolo. Według ogólnego zestawienia i sprawozdań, urodzaje tegoroczne w obwodzie regencyi opolskiej są następujące:

Zasiewy zimowe w ogóle są dobrze rozwinięte i obiecują dobry średni plon. Pszenica jest wszędzie dobra, żyto także co do ziarna i słomy. Owies i jęczmień zadowalniający, tylko nasiona strączkowe wiele się opóźniły i ucierpiały.

W Wrocławiu temi dniami odbywał się sejmik śląskich towarzystw spożywczych, których jest 14.

Ze sprawozdania ogłoszonego pokazuje się, że wszystkie te towarzystwa razem w roku ubiegłym miały obrotu na blisko 7 i pół miliona marek. Członków zaś liczą sporo bo 32,400.

Przedstawiciel spółki z Huty Laury podał do wiadomości zebrany, że spółka ta o tyle ważny zrobiła postęp, iż założyła u siebie kasę oszczędności z której udziela pożyczek członkom po 6 od sta. Przez to wielka ich część była w możności pozbyć się innych wierzycieli, którym daleko wyższe opłacać musiała procenta.

Spółka lipińska udziela kredytu swym członkom aż do najbliższego dnia wypłat, po fabrykach i tym sposobem zapobiega temu, żeby oni nie popadli w ręce niesumiennych lichwiarzy.

Wrocław. Aby poznać tem lepiej postępowanie żydów przytaczam tutaj w streszczeniu „odezwę do drogich wyznawców“ ogłoszoną w „Staatsh. Ztg.“ a podpisaną przez rabina A. Biberfelda z Berlina, Jay'nego i Sensala tu z Wrocławia. W Bendowicach w pow. strzeleckim (na Śląsku) poszła wdowa Angress, żydówka mająca 6 nieletnich dzieci, za męża za chrześcianina, zostawszy poprzednio z dwoma najstarszemi dziećmi chrześcianką. Podpisani dowiedziawszy się o tem czynili u władz starania, żeby odebrać dzieci „matce nieżydowskiej“ i oddać na wychowanie do rodziny żydowskiej. „Walka była ciężką i twarde, bo za matką stał duchowny miejscowy, ale z pomocą boską przeprowadziliśmy swoje, gdyż na mocy wyroku sądowego oddane nam zostały cztery dzieci i mamy nadzieję, że resztę uratujemy. Przedsięwzięliśmy walkę tę w przeświadczeniu naszego obowiązku, ażeby żadna dusza z grona Izraela nie zmarnowała się itd. Podpisani wzywają „wyznawców“, ażeby na ten cel składki zbierali i ich w tym „obowiązku“ wspierali.

„Kreuz Ztg.“ cytując to, czyni swą uwagę: „Wystercza samo to wydarzenie przedstawić w obec krzyków całej żydowszczyzny na złe postępowanie, które każdorazowo podnosi, jeżeli ze strony chrześciańskiej poruszoną zostaje aprawa żydowska. W obec tego żydowskiego oświadczenia, które wpływ chrześciański na dzieci żydowskie uważa za równobrzmiące z „zepsuciem“ i ze „zmarnowaniem się“, nie będzie bez interesu rozważyć to, czy ze stanowiska chrześciańskiego jest właściwem, pozostawić dłużej służących chrześciańskich pod wpl. wem żydowskich państw. I

owo otwarte przyznanie zobopólnej bezpieczeństwa, o której w odezwie tej mowa, zasługuje także na uwagę.“

□ Salzbrum, 8 lipca. Liczba gości kąpielowych, dzisiaj wynosi tu razem 2,799 osób.

Rozmaitości.

W Berlinie weszło w użycie stawianie przy kolejach budek strażniczych z blachy, jako lekkich i bardzo praktycznych. Pięć płyt takiej blachy pogiętej w rurki wkleśnię i wypukłe nadstawianych bywa dla każdej butki wychodzą one gotowe z fabryki i przypasowane do rozmiarów żądanych i w krótkim czasie budka taka ustawiona. Z wierzchu maluje się ją na szaro pokostem i farbą. Już około 50 takich budek użyto w Berlinie.

Palenie opium na Kaukazie jest w powszechnym użyciu. Palą go starzy i młodzi, a korespondent „Kaukaz“ pisze, że prawie 50% ludności tamtejszej truje się tym nakotykiem. Skutki nadużycia są straszne i żal bierze nad bezmyślnością tych ludzi, trujących się obojętnie i z całym spokojem. Zupełnie zdrowy człowiek po 5—6-cio miesięcznym używaniu opium zamienia się w szkielet; schnie, żółknie i staje się niezdolnym do żadnej pracy. Palenie opium odbywa się publicznie na ulicach, w ogrodach i nienapotyka żadnej przeszkody ze strony władz miejscowych.

Podług najnowszego obliczenia, mieszka na całej kuli ziemskiej przecięciowo na 1 qkm. ziemi 11 ludzi, w Europie jednakże 35, w Azji 19, w Afryce 7, w Ameryce 3, w Australii 0,5. W europejskich krajach mieszka na 1 qkm. w Saksonii 212, Belgii 198, Niemczech 131, Wielkiej Brytanii i Irlandyi 118. Włochach 104, Niemczech 87, Prusach 81, Austrii 77, Francyi 72, Szwajcaryi 72, Bawaryi 71, Polsce (rosyjskiej) 58, Danii 53, Węgrach 51, Portugalii 51, Rumunii 41, Serbii 40, Hiszpanii 34, Grecyi 31, Bułgarii 31, Turcyi 27, Bośni 26, Rosyi (bez Polski) 16, Szwecyi 10, Norwegii 6 ludzi.

Statystyka kobiecęj ludności. Widoki zamążpójścia w różnych cywilizowanych krajach kuli ziemskiej są bardzo odmienne. I tak według tablicy statystycznej Hübner'a państwo niemieckie najmniej przedstawia pomyślnych widoków do płci pięknej, albowiem na 1000 mężczyzn wypada przecięciowo 1043 kobiet, ponieważ według spisu ludności z dnia 1 grudnia 1885. Niemcy zjednoczone liczą mieszkańców 46,855,704, między którymi jest około 986,078 więcej kobiet niż mężczyzn. Lepszy stosunek panuje w Grecyi, gdzie na 1000 mężczyzn przypada 906 kobiet, mniej widoków zamążpójścia zaś przedstawia Bośnia, gdzie na 1000 mężczyzn tylko 805 mogłoby się ożenić, dalej Rumunia, gdzie na 1000 mężczyzn jest 944 kobiet, Serbia 988, Włochy 995 i Stany Zjednoczone.

Dąb kopalny. W łozysku Rodanu odkryto piękny okaz kopalnego dębu, od tysięcy lat zagrzebanego w ziemi. Dąb ten ma 38 metrów kubicznych; długość jego wynosi 35 metr. a ciężar 55,000 kg.; jest czarny jak heban a twardy jak żelazo. Wiek jego oznaczają uczeni na 3,000 lat. Kiedy zaś upadł, niewiadomo. Przy tej sposobności przypominamy sobie najslawniejsze drzewa — olbrzymy: 1) Dąb z Allonville mieści w swoich gałęziach obszerną kaplicę. 2) Kasztan na wyspie Etna może 30 jeźdźców cieniem swoim ostonić. 3) Drzewo Augusta, w którego wydrążeniu wydał Kaligula ucztę dla 40 biesiadników. 4) Platan Xerksesa, pod którego cieniem chronił się tenże ze stoma ludźmi. 5) Platan z Kos ma 30 stóp obwodu, marmurowe kolumny podtrzymują jego gałęzie, w końcu 6) na cmentarzu Hale de Routot w Normandyi rośnie niesłychanej wielkości cis, mogący liczyć przynajmniej 1800 lat.

Roślina elektryczna. Odkryto niedawno roślinę posiadającą w wysokim stopniu własności elektryczne, zowie się ona „Phytolacca elektrica.“ Gdy u tej rośliny złamiemy łodygę, doznajemy silnego wstrząśnienia jakby od prądu elektrycznego ciągłego (indowanego). W odległości 6 mtr. od rośliny igła magaesowa zaczyna się niepokoić, a

przy samej roślinie wychodzi zupełnie z równowagi. Siła elektryczna tej rośliny zależy bardzo od pory dnia; maximum przypada na drugą godzinę po południu, podczas nocy zaś traci roślina swe magnetyczne własności. Podczas burzy siła elektryczna zwiększa się nieco, zaś podczas deszczu roślina zdaje się wzdgnąć i traci swą siłę. Ptaki miesiadają na niej nigdy, owady także omijają ją starannie. Grunt, na którym Phytolacca rośnie, nie zawiera żadnych metali magnetycznych jako to żelazo, kobalt lub nikiel, elektryczność więc jej jest przyrodzoną własnością.

Całowanie rąk. W epoce najodleglejszej przeszłości pocałowanie w rękę było zwyczajem religijnym. Starożytni pogańscy Indianie witali słońce, księżyc i gwiazdy, rzucając się na ziemię i całując własną rękę. Gdy bogaci zaś składali bogom wspaniałe ofiary, ubodzy uwielbienie swoje objawiali jedynie przez ucałowanie ręki. Obyczaj ten u Greków przeszedł do Rzymian. Niedowiarek jakiś ówczesny napiętnowany został jako bluźnierca, gdy przechodząc mimo posągu bożka, nie dopełnił ceremonii ucałowania ręki. Kiedy chrześciaństwo wyparło pogaństwo i jego obyczaje, najwyżsi dostojnicy kościoła zachowali wszakże zwyczaj całowania w rękę, jako należny im hold szacunku. W pierwszych czasach rzeczy pospolitej rzymskiej, jedynie podwładni względem zwierzchników swoich zachowali i witali się uściskiem. W obec poważania, jakiego zażywali trybunowie, konsulowie i dyrektorzy, osoby prywatne, dopuszczone przez nich do ucałowania w rękę, szczęśliwemi się mieniły. Za epoki cesarskiej akt ten stał się niezbędną częścią ceremoniału. Dworzanie niższych stopni musieli przed cesarzem upadać na kolana, prawą ręką dotykać się skrawku jego szaty i następnie rękę tę w oznakę czci do ust podnieść; w późniejszych czasach ten sposób składania holdu dozwolony był tylko konsulom i wysokim urzędnikom państwa, wszyscy inni zaś stali w oddaleniu i witali cesarza, podobnie jak bogów, rzucaniem pocałunków ręką. Zwyczaj ten panował również w Meksyku gdzie w podobny sposób dygnitarze kraju witali Korteza.

MYŚLI.

I głupiec błyszczy, kiedy szaty włoży,
Lecz tylko — póki gęby nie otworzy.

Człowiek w niejednej zawiedziony próbie,
Rzekł: „Szukać szczęścia, widzę, rzecz jest pró-
[zna.“

A mędrzec na to: — „Znaleźć-ci je można,
Ale go szukaj nie w ludziach, lecz w sobie.“

Rzetelność i narody i ludzi bogaci;
Oszustwo, — raz zyskuje — dziesięć razy traci.

ŻARTY.

** Żłż żonę śmiało schem nazwać można, bo zaledwie co wymówisz, już ona ci to w dwójnasób oddaje!

** Iluż to pociwicy ludzi pościć musi, ażeby birbanty o czem kulać mieli.

** Miej zimną krew Anglika, cierpliwosć moskala i przebiegłość żyda, a cały świat przejdiesz. —

** Śmiech jest dobrą potrawą dla sytych, ale chleb jeszcze lepszą dla głodnych.

** Pewien urwisz dostawszy się do więzienia, tak sobie położenie swoje tłumaczył: Hm, zamykają mnie na klucz i zasuwają rygel za mną. I cóż dziwne? Czyliż każdy pociwicy człowiek za nim spać pójdzie w swoim domu się nie zamyka? Tam za moimi drzwiami stoi dozorca, biedny nie śpi, i za każdym szmerem w mojej sypialni przestrasza się. I któż z nas szczęśliwszy? — on czy ja? A potem, co ludzie na świecie pod klucz zamykają? Wszystko co jest drogie i kosztowne, więc i ja muszę być bardzo kosztowny, bo mnie aż na dwa klucze zamykają. Zresztą tam na wolnym świecie czy to są ludzie, czy znajdziesz stósowne dla siebie towarzystwo? chroń Boże, a tu gdzie się ruszę to kolega, to brat. Najważniejsze zaś, że na wolnym świecie człowiek musi się starać, aby miał co jeść i pić, a często trzeba było i dwa dni pościć, a tu z uderzeniem 11 już ci dają jeść, świeżo i gorąco. Wiwat niech żyje koza! —

Kurs pieniężny.

Za Rubla płać - - - - 1 M. 76 1/2 fen.

Za Guldenu - - - - - 1 „ 60 1/2 „

Nasz wielki skład obrazów i handel artystyczny znajduje się teraz
na Krakowskiej ulicy Nr. 29, obok szpitala św. Ducha.
we własnym domu, Bracia Paweł i Em. Lubecy, Bytom.

Całkowita wyprzedaż! **L. BERNSTEIN** Bytom ul. dworca kolei żelaznej (**Bahnhofstr.**) poleca swój wielki skład pięknych i dobrze leżących czarnych lub kolorowych ubiorów dla chłopców, już od 9 mrk. w skutek przeprowadzenia się, zmuszony wyprzedać. **Całkowita wyprzedaż!**

Hypoteczne Kapitały!

Ważne dla gospodarzy!

Otrzymałem zlecenie wielkich sum pieniężnych do rozdzielania na gospodarstwa, po najniższym procencie (uroku) i przy najlepszych warunkach, — Gospodarze mogą się do mnie wprost zgłaszać piśmiennie we własnym ich interesie.

C. F. Friebe,

Wrocław, (Breslau) Gartenstrasse 46a.

Mój zakład fotograficzny

znajduje się teraz w moim nowo wybudowanym domu na 1-szem piętrze.

Wchód z ulicy dworca kolei żelaznej Nr. 5 (Bahnhofstr.) i z ul. Hohenzollernstr.

A. Schulze,
fotograf.

Bytom.

ERNEST JAWORSKI,

Bytom, ul. Krakowska, drugi dom od rynku.

(Handel ten istnieje od roku 1858)

poleca swój wielki skład gotowych ubiorów męzkich i dla chłopców, tylko z dobrej i trwałej materii, po możliwie najniższych cenach. Obstalunki na miarę wykonuję we własnym warsztacie dobrze leżące i elegancko. Dalej polecam flanele, lama, fryzy, kaszemiry, kolorowe materje na suknie, alpaka, mix, aksamit, barcelan, cągji, wstępy, płótna białe, niebieskie dowlasy, fartuchy, katanu, ręczniki, chustki do okrywania, obrusy, pokrycia na podłogi, dywany itd.

Ernest Jaworski,

Bytom, ul. Krakowska, 2-gi dom od rynku.

Franc. Letzel

w Bytomiu, ul. Dyingos przy Bulewarze Nr. 32.

poleca, żelazo walcowane, żelazne szyny do budowli i na koła, żelazne garnce i piece, jak i wszelkie sprzęty i naczynia blaszane dla kuchni oraz gospodarstwa, maszyny do szezki w najlepszych gatunkach i po najtańszych cenach.

Franc. Letzel Bytom, przy Bulewarze.

Dla uwagi!

Szanownej Publiczności Królewskiej Huty i okolicy polecam się do wykonania wszelkich robót blacharskich i pokrycia dachów każdego gatunku i po tanich cenach, przy starannem wykonaniu.

Także polecam mój wielki skład: lamp, wanien, wszelkich sprzętów kuchennych i wyrobów blacharskich po jak najniższych cenach.

Królewska Huta. **J. Warzecha,**
(ul. Kronprinca, naprzeciw księgarni Gärtnera.)

Wielki skład TRUMIEN

od największych do najmniejszych i od najdroższych do najtańszych, ma zawsze na składzie **Józef Rotter,** mistrz stolarski w Lipinach.

Skora i rzetelna usługa. Pierwszy stolarz przy farze.

Najlepszy sok malinowy z gór, jak i

sok cytrynowy polecam jak najtaniej.

Dr. Wenzlik, fabryka kunszt. wód min. jako to seltru, wody sodowej i t. p.

Bytom, ul. gymnazyalna.

Najlepsze źródło kupna!

Twardy cukier (rafinada) w głowie po 28 fen.
Twardy cukier ważony 30 "
Mieszany cukier (faryna) 28 "
Dobra kawa familijna (świeżo palona) 120 "
Najp. „Perl“ kawa 140—160 "
„Java“ 140—160 "
Mydło dobrze suchne 025—030 "
Soda f. 5 fen krochmal 025—030 "
Dobra presówka tab. 100—110 "
Olej 28 "
Petrolej 13 "
Świece stearynowe pacz. 35 "
Najlepsza mąka i osypka po jak najniższej cenie dzienniej poleca

Józ. Kaller

Bytom, ulica tarnowicka naprzeciw now. kościoła.

Znane na całym świecie są Kirberga sławne

brzytwy

wyrabiane z angielskiej srebrnej stali, wkleśto szlifowane, gotowe do użytku, sztuka 3 marki. Pudetko do brzytwy po 30 fen. *Oryginalne pasy rzemieńne do ostrzenia brzytwy sztuka 2,50 m. Masa na pasy do ostrzenia brzytwy, pudetko 50 fen., 5 pudełek 2 m. Oryginalne mydło do golenia, szt. 40 fen., 6 sztuk 2 m. *Pędzelki do mydła sztuka 50 f i 1 m. Kamienie do ostrzenia sztuka 7,50 mr. — Wszystko pod gwarancją. Przesyłka następuje po nadesłaniu należytości lub za zaliczką.**

Otto Kirberg,

fabrykant noży, Düsseldorf dawn. Graefrath.

epilepsya (padaczka) kurecz i cierpienia nerwowe itp. Leczy nawet w zastarzałych wypadkach zwykle w 3 dniach, także listownie, opierając się na więcej niż 20 letniej praktyce ze skutkiem i bezpowrotnie.

D. Mahler. Hanower.

Skład trumien,

od największych do najmniejszych mam zawsze tania na składzie. Przy tej sposobności polecam Szanownej Publiczności mój warsztat stolarski przy budowlach itp. Skora i rzetelna usługa.

Robert Hensel,

w Bytomiu, ulica Kościelna 13.

Dla budujących!

U podpisanego jest do nabycia dobrze wypalona

cegła

w Lipinach po jak najtańszej cenie. — Zgłaszać się do

Józ. Rotter mistrza stolarskiego przy farze w Lipinach.

Uzupełnienie ozdób na porcelanie będą prosto i jak najtańiej według wzorów wykonane

Szanownej publiczności Bytomia i okolicy polecam się jako

malarz na porcelanie,

w wykonywaniu stosownych napisów i ozdób przy tychże jak to: nagrobki, tabliczki do drzwi, filiżanki (szolki) talerze, trzonki do dzwonek i tym podobne prace.

Wypalam także we szkłe nazwiska, monogramy itp. podobnie do wyrznięcia a o połowę taniej.

Równ cześnie zwracam uwagę na mój skład najrozmaitszych towarów porcelany.

Gustav Paesler, malarz na porcelanie. Bytom, ul. piekarska nr 40.

Defenner y już po 2 M, Serwie'y po 3,50 M. Filiżanki po 30 fen., talerze do jedzenia z nazwiskiem, tuzin po 4 M

W księgarni Fr. Pinkowskiego

w Królewskiej Hucie (Königshütte) ul. Kronprinca nr. 77 są na składzie piękne obrazy, pamiątki 50 letniego jubileuszu Jego Świątobliwości Papieża Leona XIII., wykonane na sposób fotograficzny w 19 barbach i drukiem złożonym z 257 portretami. Wielkość obrazu 60 cent. szerokość 75 cent.

Cena za obraz ten tylko 3 marki.

Również polecam mój wielki skład obrazów w rozmaitych ramach, świętych figury w każdej wielkości, krzyżki z mosiądzu, cynowe, srebrne i pozłacane świeczniki, lamyki przed obraz Matki Boskiej, ropielniczki do święconej wody, różańce, medaliki, szkaplerze i krzyże dla szkół. Książki modlitewne i ku nauce, śpiewniki w pojedynczej, jak i najpiękniejszej oprawie.

Abonować tu można na wszelkie dzieła i pisma, rozumie się i „Opiekuna Katolickiego.“

Najniższe ceny, także i na odpłatę.

!Zadna wyprzedaż!

!Zadna wyprzedaż!

Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy polecam mój skład gotowych

ubiorów dla mężczyzn i chłopców różnego gatunku jak i sukna, korthy itp. tylko w dobrych gatunkach. — Zamówienia według miary wykonywają się jak najakuratniej i jak najtaniej. — Skora i rzetelna usługa.

Bytom, **Emanuel Böhm,**

naprzeciw star. farn. kościoła. (Katolik)

Nakład 344.000 więcej pomiędzy gazetami niemieckimi rozpowszechniające, w 12 językach wychodzące. pismo ilustrowane pod tytułem:

DIE MODENWELT.

Ilustrowane dla toalety roboty, ręcznej co dwa tygodnie wychodzi kwartalnie wynosi 1 m. 25 fen. lub 75 kr.

24 numery z toaletą i robotą ręczną, z 2000 obrazami z opisami wszelkiej garderoby: bielizny dla dam, dziewczynki i chłopców, oraz na wszystkie lata dziecięce, również bielizna dla panów, okrycia na stół i łózka, ręczne roboty w wielkim wyborze itd.

12 dodatków zawierających około 200 mistr. do przestrzygania, służące jako model do garderoby i 400 wrysowanych mistrów dla ciemno-białego wyszywania cyfrów i mienia itd.

Abonenci przyjmowani są każdego czasu we wszystkich większych księgarniach i na pocztach. Na próbę wysła także numer Ekspedycya tego pisma franko, w Berlinie W., ul. Pozdamska Nr. 38 i we Wiedniu, ul. Opery 3.

INSTYTUT

dla cierpiących

na zęby i usta.

Gliwice ul. dworca kol. żel. (Bahnhofstr. No 9. I.)

Wyrwanie zębów i leczenie darmo! Bardzo tania za czyszczenie i mineralne plombowanie zębów. Zęby sztuczne wykonuje się w 3 godzinach.

Driesen,

ameryk. prakt. artyst. zębów.

Harmoniki

w różnych gatunkach mam zawsze na składzie po cenach najtańszych **Fr. Pinkowski** w Królewskiej Hucie, naprzeciw kościoła parafialnego.

Kelner płatny (Zahl-Kellner)

mogący złożyć kaucyę, mówiący dobrze po polsku i niemiecku a który otrzyma bufet w hotelu na rachunek, znajdzie miejsce od 1-go sierpnia tego roku.

Zgłosić do Ekspedycyi „Opiekuna Katolickiego.“

Technicum Mittweida

Sach en.

a) Maschinen-Ingenieur-Schule

b) Werkmeister-Schule.

Vorunterricht frei.